

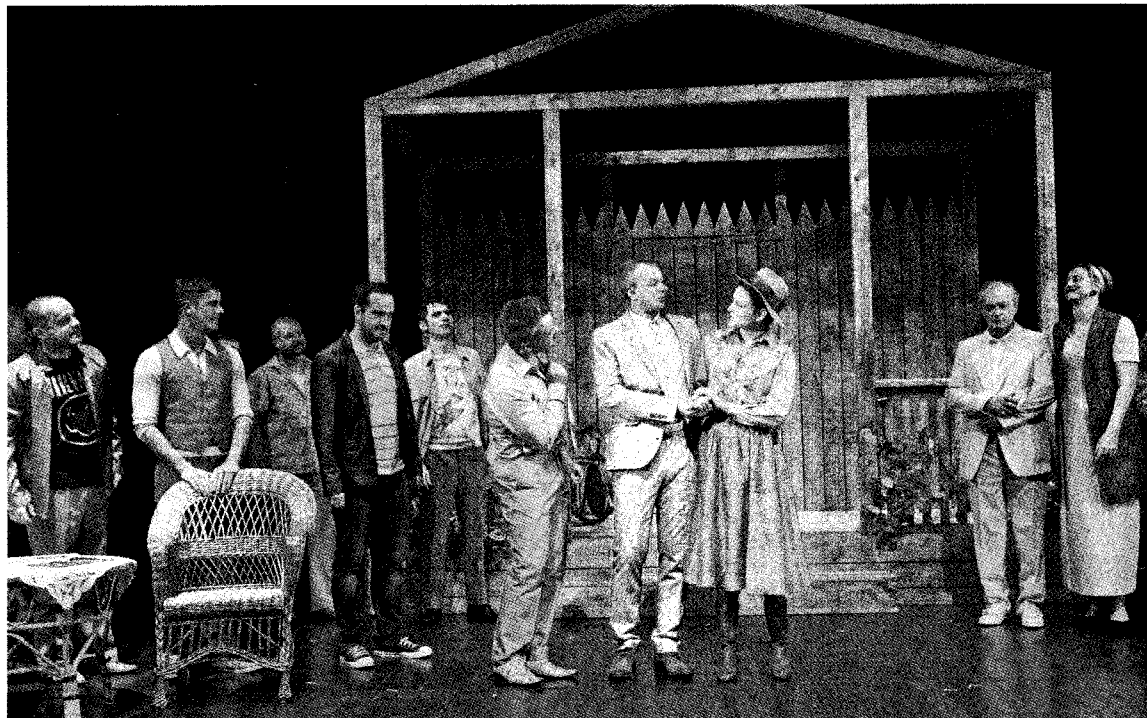
Icece homo (politicus)

Nagy Ignác – Parti Nagy Lajos Tisztújítása a Komáromi Jókai Színházban

LAKATOS KRISZTINA

Választási év van, mikor lenne érdemes előhúzni a fiókból egy választási szatírárt, ha nem ilyenkor? A Komáromi Jókai Színház megtette: Parti Nagy Lajos nyelvileg modernizált változatában játssza Nagy Ignác Tisztújítását. Páratlan siker volt a reformkorban, feltételezhetően mert frissen, aktuálisan szólt. Itt és most ez nem volt tervbe véve.

Keszég László, a komáromi előadás rendezője nem indult el az aktualizálás útján, az általa választott nézőpont azt a képet közvetíti, hogy ebben a szociokulturális közegben tulajdonképpen bármikor és bárhol már csak így működik a politika vurstlija. A szavazatot és vele a pozíciót, a hivatalt megveszik; a jónép oda áll, ahol a nagyobb adag bort és kortesgulyást mérlik; az elvek, a meghirdetett célok csak kiüresedett lözöngök, s e tekintetben nincs különbség az őskonzervatív helyi potentát és a fővárosból vidékre ledobott liberális „ejtőernyős” között; ha pedig a választási folklór ellaposodik, egy kis zsidózással, parasztozással mindig fokozni lehet a hangulatot. Icece homo (politicus). Ha jobban megnézzük, ez itt nem több és nem kevesebb, mint a kocsmai politizálás horizontja: azok a közhelyek, amelyek a söntés mellett álldogálva a harmadik kör után általában spontán közösséggé formálják a nagyérdeműt. A közönség soraiban ülve persze inkább az jut az eszünkbe, egyfajta szellemi tunyaságra utal,

Aranka mindent visz, a többiek pedig jó képet vágnek a nagy fináléban

(Kiss Gibbó Gábor felvétele)

tisztújítás ugyanis a darabban egy párválasztás történetével fonódik össze. Aranka, az udvarlótól körülondogott fiatal özvegyasszony (Móga Piroska m. v.) bejelenti, annak nyújtja a kezét, aki az alispáni széket elnyeri. Érzelmeket, őszinte szándékok egyik aktőr sem mutat: bár Aranka bájai nem mellékesek, a maradi Farkasfalvy Sándor alispán (Skronka Tibor) – Parti Nagyot idézve: a „huszármúmia” –, valamint az újító és csélcsap Heves Kálmán ügyvéd (Fábó Tibor) is hajlandó eltekinteni a fiatalasszony hajlandóságától, ha

elenyészni látszik, őt mégis jobban izgatja, milyen pozícióra számíthat majd az új helyzetben; a választások tisztaságáról, az érdemekről vallott nézetei pedig egy gyenge, tehetetlen ember üres frázisaiként lepleződnek le, amint Piroska pragmatizmusával ütköznek. Itt szinte mindenki nagyobb cipőben jár, mint amekkora a lába, csak Piroska gardróbja passzentes: eltökélten, céltudatosan, skrupulusokat nem ismerve valósítja meg a terveit. Igaz „keresztanya”, akinek meggyőző repertoárjából már csak a lófej hiányzik: szemrebbenés

csak hogy ezzel is megtisztítsa maga előtt az utat. S a végén ő az, aki mindent visz: megvan a kiválasztott férfi, s vele a vágyott alispán(né) i pozíció is. A többiek pedig jól teszik, ha jó képet vágnek a nagy fináléban.

A színlap választási komédiának aposztrofálja a Tisztújítást; a szereplők közül elsősorban Bandor Éva, Holocsy Krisztina és Mocos Attila játéka emlékeztet erre, s vannak jó pillanatai a két vezérkortesnek, Szabó Viktornak és Bernáth Tamásnak is. Az előadás legnagyobb élménye ezzel együtt Parti Nagy Lajos szövege

RÖV

Fekete
új 24

Los Ange

a Straight
hip-hop z
sztárja jüt
új sorozat
rábban a f
tette, Kie
többé viss
ba Jack B
Hawkins
pét veszi
másik kan
rephéz. E
könyv ala
kori katon
kemény m
feleségév
múltja, és
magát. A
dukcióból
bevezető
de ha sike
13 részt f
kins Dr. I
forgatók
jelölt, és
szezombu
nyert Stru
című zen
hamarosa
ményfilm
Island cím
mera elő

ség az őskonzervatív helyi potentát és a fővárosból vidékre ledobott liberális „ejtőernyős” között; ha pedig a választási folklór ellaposodik, egy kis zsidózással, parasztozással mindig fokozni lehet a hangulatot. Icece homo (politicus). Ha jobban megnézzük, ez itt nem több és nem kevesebb, mint a kocsmái politizálás horizontja: azok a közhelyek, amelyek a söntés mellett álldogálva a harmadik kör után általában spontán közösséggé formálják a nagyerdeműt. A közönség soraiban ülve persze inkább az jut az eszünkbe, egyfajta szellemi tunyaságra utal, amikor a színház beszél ugyan, de a saját eszközeivel keveset mond.

A komáromi társulat előadása ugyanakkor nemcsak a politikacsinálás képét, hanem az emberi viszonyokat is destruálja. A vármegyei

tisztújítás ugyanis a darabban egy párválasztás történetével fonódik össze. Aranka, az udvarlóktól körül-dongott fiatal özvegyasszony (Móga Piroska m. v.) bejelenti, annak nyújtja a kezét, aki az alispáni széket elnyeri. Érzelmeket, őszinte szándékot egyik aktőr sem mutat: bár Aranka bájai nem mellékesek, a maradi Farkasfalvy Sándor alispán (Skronka Tibor) – Parti Nagyt idézve: a „huszármúmia” –, valamint az újító és csélcsap Heves Kálmán ügyvéd (Fabó Tibor) is hajlandó eltekinteni a fiatalasszony hajlandóságától, ha megkaparinthatja a vagyonát, amivel a fél ország szavazata megvásárolható. Tornyai Károly, a mérsékelt jelölt (Olasz István) sem jön ki sokkal jobban a megmérettetésből: az egyszer már elvesztett szerelem újból

elenyészni látszik, őt mégis jobban izgatja, milyen pozícióra számíthat majd az új helyzetben; a választások tisztaságáról, az érdemeiről vallott nézetei pedig egy gyenge, tehetetlen ember üres frázisaiként lepleződnek le, amint Piroska pragmatizmusával ütköznek. Itt szinte mindenki nagyobb cipőben jár, mint amekkora a lába, csak Piroska gardróbja passzios: eltökélten, céltudatosan, skrupulusokat nem ismerve valósítja meg a terveit. Igaz „keresztanya”, akinek meggyőző repertoárjából már csak a löfej hiányzik: szemrebbenés nélkül megszarolja hűtlenkedő sógorát (Mokos Attila), hogy korteskedésre bírja Tornyai javára (annak akarata ellenére is), érzelmileg túlfűtött nővérét (Bandor Éva) mosolyogva löki Heves Kálmán karjaiba,

csak hogy ezzel is megtisztítsa magát előtt az utat. S a végén ő az, aki mindent visz: megvan a kiválasztott férfi, s vele a vágyott alispán(né) pozíció is. A többiek pedig jól teszik, ha jó képet vágnak a nagy fináléban.

A színlap választási komédiának aposztrofálja a Tisztújítást; a szereplők közül elsősorban Bandor Éva, Holocsy Krisztina és Mokos Attila játéka emlékeztet erre, s vannak jó pillanatai a két vezérkortesnek, Szabó Viktornak és Bernáth Tamásnak is. Az előadás legnagyobb élménye ezzel együtt Parti Nagy Lajos szövege – az általa megteremtett, a reformkor latinos-németes műveltségét a mai fordulatokkal remekül összekapcsoló műnyelv – amely hatásosan szól a színpadon, különösen ebben a gazdaságosra húzott változatban.

PENGE

„Nincs tárgyam a halálon túl”

Mert mi más is lehetne a tárgy. S ami fiatalon még ijesztő látomás volt, azt idősebb korban már elnézőbben szemléljük. Szerencsére a terek, az idők egybenyílnak Marno János lí-

**BEKE ZSOLT
KRITIKAI
ROVATA**

rájában, s ezzel túl is léphetünk a halálos közhelyeken. Például így: „Értegség, mely gyógyíthatatlan...”

megnyúlt, törékeny Giacometti-figurák. Ahogy a halálhoz kapcsolódva Petri, Borges és Pilinszky sem. Petri például segít emlékezni – fogadja a kérdéseket. A vele folytatott egyoldalú párbeszédben ott vannak azonban az ő szavai is: a stílus emlékeztet, s mindegy is, most a kettő közül kinek a versét olvassuk. És mintha ennek az emlékezésnek lenne egy életet és a kötetet felölelő íve is, bár a vég(e) már korábban eljön témaként.

Hiszen ahogy írtam már, itt egymásba nyílnak a terek, idők. Marno lírájának – amelyben minden szónak szeme van – talán ez a legizgalmasabb része, a programba vett elkalandozás, majd a visszatalálás máshova, az áttűnés dinamikája: a vers elejének térideje egy motívum megismétlése. Általában egy má-

valóságképet sem éri meg foltozgatni (A rokokó kísértete). Hogy mi van allegórián, tereken-időkön belül és kívül? „Reggelre a lázam negyven fokra / szökik fel, az ablak jégvirágokra / bomlik szerte a külső üvegen, / végre látom, hol a világ vége, / hideg háború s még hidegebb béke” (Terem).

Marno János: Hideghullám. Magvető, Budapest, 2015. 192 o. Értékelés: 8/10

Kollar-premier Rotterdamban

Pozsony/Rotterdam. Martin Kollar Október 5. (szlovákul: 5. október) című filmjét is levetítik az európai fesztiválszezon első nagy rendezvényén, a tegnapi kezdődött Rotterdami Nemzetközi Filmfesztiválon. A neves szlovák fotóművész és operatőr a filmben bátyja, az 52 éves Ján életét követi nyomon, aki úgy határoz, hogy hátralevő heteit kerékpáron tölti. Szabadon, „easy riderként” járja a világot, közben papírra veti gondolatait. Kiderül, van-e kiút a szabályokkal teli világból, ki lehet-e szakadni – ha csak rövid időre is – a valóságból. A valóságot október 5. jelenti Ján számára, amikor be kell vonulnia a kórházba egy rendkívül kockázatos műtétre. A filmben nemcsak

ményfilmje Island című... mera elé áll

Corey Haw...

César- a Saul

Párizs. Cé... legjobb ide... között a Sa... filmet. Ne... Oscar-ese... mája lut m... a francia f... gosabb el... mellett Ale... Ináritu Fu... tavalj be... filmje, a B... mellőzés... Panahi má... medve dip... Teherán, a... dezte Mia... tino Hjusá... újabb test... alkotás és... vannak bar... francia kop... legjobb id...